

KONSERVATUVAR ÖĞRENCİLERİNİN MESLEKİ EĞİTİM YAŞANTISI VE GELECEKTEKİ İSTİHDAMLARINA YÖNELİK TUTUMLARI

Sevgi TAŞ*

Gonca GÖRSEV**

Öz

Konservatuvarlarda verilen eğitimi ve mesleki eğitim yaşantısını etkileyen faktörler, çok küçük yaşlara dayanan eğitim, birey için çok erken yaşta yerleşmeye başlayan mesleki yaşam kültürü ve uzun yıllara dayanan okul yaşantısıdır. Aynı zamanda bu faktörler, öğrencilerin gelecekteki yaşamlarını ve meslek tercihlerini şekillendirmelerinde önemli unsurlardır. Bu doğrultuda bu araştırmada, konservatuvar öğrencilerinin mesleki eğitim yaşantısı ve gelecekteki istihdamlarına yönelik tutumlarının incelenmesi amaçlanmaktadır. Çalışma Anadolu Üniversitesi Devlet Konservatuvarı Yaylı Çalgılar ASD, Üfleme ve Vurma Çalgılar ASD ve Piyano ASD öğrencileri ile gerçekleştirilmiştir. Veriler araştırmanın amacı doğrultusunda oluşturulan, demografik bilgileri edinmeye yönelik birinci kısım ve tutum ölçeği niteliğindeki ikinci kısımdan oluşan bir anket yoluyla toplanmıştır. Araştırmanın bulgularına göre konservatuvar öğrencilerinin mesleki eğitim yaşantısı ve gelecekteki istihdamlarına yönelik tutumlarının kararsızlık düzeyinde olduğu ve cinsiyet değişkenine göre tutum farklılığının varlığı tespit edilmiştir. Öğrencilerin tutumlarının temel olarak 6 faktör altında toplandığı faktör analizi ile saptanmıştır.

Anahtar Kelimeler: Konservatuvar eğitimi, mesleki eğitim yaşantısı, istihdam, tutum.

* Dr. Öğretim Üyesi, Afyon Kocatepe Üniversitesi, Devlet Konservatuvarı, satli@aku.edu.tr

**Arş.Gör. Ordu Üniversitesi, Müzik ve Sahne Sanatları Fakültesi, gagorsev@gmail.com

ATTITUDES OF CONSERVATORY STUDENTS TOWARDS VOCATIONAL EDUCATION EXPERIENCE AND EMPLOYMENT IN FUTURE

Abstract

The factors that affect education in conservatories and the vocational education experience are the history of individual's education starting in the early years in his/her life, his/her occupational life culture established at very early ages and school experience that is gained through years. These factors, on the other hand, are significant in terms of shaping the future lives of students and occupational choices. In this respect, the goal of this research is to analyze the attitudes of conservatory students towards vocational education experience and their employment in future. The study is carried out in Anadolu University State Conservatory, with Program in String Instruments, Wind and Percussion Instruments and Program in Piano students. Data are obtained through a survey made of two sections; the first section is composed for obtaining demographic information while the second section is an attitude scale. According to the findings of the research, it is determined that conservatory students' attitudes towards vocational education experience and their employment in future is at the level of indecisiveness and there is a change in student attitudes based on sex variable. Through factor analysis, it is determined that student attitudes are basically categorized under 6 factors.

Keywords: *Conservatory education, vocational education experience, employment, attitude.*

1. GİRİŞ

Ülkemizde besteci, yorumcu yetiştirme geleneğinin Darülelhan ve Muzika-i Humayundan da öncesine Mehterane'ye kadar dayanan köklü bir geçmişi olduğu bilinmektedir. Ancak, bu alanda planlı ve düzenli bir eğitim biçimine Cumhuriyet döneminde geçilmiştir (Uçan, 2005: 46).

1923 yılında "Türk" ve "Batı" müziği bölümleriyle İstanbul' da Darülelhan yeniden açılmıştır. 1926 yılında bu kurum Batı Müziği eğitiminin esas alındığı bir konservatuvara dönüştürülmüştür (Uçan, 2005: 46). Müzik öğretmeni yetiştirme

hedefi ile kurulan Musiki Muallim Mektebi' nin ise 1 Kasım 1924'te eğitim-öğretime başladığı bilinmektedir (Çakar, 2015: 15). Türkiye'de konservatuvar eğitimini düzenleyen ilk yasa 25 Haziran 1934'te "Milli Musiki ve Temsil Akademisinin Teşkilat Kanunu" adıyla resmi gazetede yayınlanmıştır (Resmi Gazete, 1934: 900-903). Batılı-çağdaş anlamda bestecilik ve yorumculuk alanlarında sanatçı yetiştirme işine köklü olarak 1936 yılında Musiki Muallim Mektebi içinde ona bağlı olarak kurulan Ankara Devlet Konservatuvarında başlanmıştır. 1958'de İzmir'de, 1969'da İstanbul'da Devlet Konservatuvarları açılmıştır. 1975 yılında ise İstanbul'da Türk Musikisi Devlet Konservatuvarı kurulmuştur. Böylece, sayıları 1970'lerde dörde ulaşan konservatuvarlar, 1982'de Üniversite Rektörlüklerine veya Güzel Sanatlar Fakültelerine bağlanmıştır (Uçan, 2005: 46). Devlet Konservatuvarları günümüz Türkiye'sinde bestecilik ve seslendiricilik eğitiminin yapıldığı, sanatçı yetiştiren yükseköğretim kurumlarıdır.

Günümüzde Türkiye'de birçok farklı ad ve yapılanmadan oluşan konservatuvarların varlığı söz konusudur. Bunlardan bazıları ilkokul sonrası öğrenci kabul etmekte, diğer bir kısmı ise lise sonrası 4 yıllık lisans programı uygulamaktadır. İlkokul sonrası eğitim veren konservatuvarlarda Müzik ve Bale İlköğretim Okulları ve Müzik ve Sahne Sanatları Liseleri bulunmaktadır. Bu tarz konservatuvarlar 12 yıllık zorunlu eğitim sistemi düzenlemesine göre (4+4+4) 4 senelik ilkokul eğitimi sonrasında öğrenci kabul etmekte, eğitim lise sonrası lisans devresini de kapsamaktadır. Konservatuvarlar verilen eğitimin türüne göre de ayrılmaktadır. Türk müziği ve klasik Batı müziği eğitimi veren konservatuvarlar olarak farklı yapılanmaların olduğu bilinmektedir.

Türkmen (2013: 68) günümüzde konservatuvarların sayısının 35'i bulunduğunu fakat sayının kesin olarak bilinemediğini; kâğıt üzerinde açılan ama öğrenci

almayan-alamayan, halihazırda başvuruları olan konservatuvarların varlığının bilinmekte olduğunu belirtmektedir.

Türkiye’de devlet konservatuvarlarının yanı sıra özel ve vakıf üniversitelerine bağlı olan konservatuvarlar ve konservatuvar düzeyinde eğitim veren okullar bulunmaktadır. Bu kurumlardan bazıları Bilkent Üniversitesi Müzik ve Sahne Sanatları Fakültesi, Haliç Üniversitesi Konservatuvarı, Fatih Üniversitesi Konservatuvarı’dır.

1.1. Konservatuvar Mezunlarının İstihdam Alanları

Türkiye’de konservatuvar mezunlarının istihdam alanları çeşitli gözükse de aslında sınırlı olanakların varlığından söz edilebilir. Genel olarak konservatuvarların sanatçı yetiştiren kurumlar olduğu bilinmektedir. Dolayısıyla konservatuvar mezunlarına yönelik iş alanlarının başında, Kültür ve Turizm Bakanlığına bağlı ses ve çalgı toplulukları, TRT’nin müzik birimlerindeki topluluklar ve özel sektördeki ses ve çalgı toplulukları sayılabilir. Ayrıca konservatuvar mezunları, üniversitelerin müzik birimlerinde akademisyen veya bu birimlerdeki ses ve çalgı topluluklarında sanatçı üyeler olarak istihdam edilebilirler. Üniversiteler dışında, Belediye Konservatuvarlarında, belediyelerin çalgı kurslarında ve Halk Eğitimi Merkezlerinde eğitmen olarak görevlendirilebilirler. Konservatuvar mezunları için çeşitli müzik şirketlerinde albüm hazırlanma süreçlerinde icracı ve/veya yönetmen ya da yönetici olarak çalışmak da bir istihdam olanağıdır. Bunların dışında müzik piyasasında bağımsız çalışıp geçimini sağlayan birçok konservatuvar mezununun olduğu da bilinmektedir.

Konservatuvar mezunları arasında Milli Eğitim Bakanlığı’na bağlı ya da bağımsız Özel Sanat Kursları açan, bu kurslarda yöneticilik yapan ya da bu kurumlarda eğitmen olarak çalışanların sayısı da günden güne artmaktadır.

Günümüz şartlarında aynı zamanda konservatuvar mezunlarına pedagojik formasyon verilerek Milli Eğitim Bakanlığı'na bağlı özel ve devlet okullarında müzik öğretmeni olabilme imkanı tanınmaktadır.

1.2. Konservatuvar Öğrencilerinin Mesleki Eğitim Yaşantısı

Yaşantı; yaşanan, görülen, duyulan ve edinilenlerden sonra kişide kalan şey' dir (Türk Dil Kurumu [TDK], 2017). Dolayısıyla mesleki eğitim yaşantısı, bireyin edinmesi beklenen mesleğe yönelik eğitim-öğretim hayatı boyunca yaşadığı, gördüğü, duyduğu, edindiği ve öğrenip uyguladığı her şeyi kapsamaktadır. Konservatuvarlarda mesleki eğitim yaşantısı uzun süren ve profesyonel sanatçı yetiştirmeyi hedefleyen zorlu bir süreçtir. İlkokul sonrası eğitim veren konservatuvarlarda okuyan öğrenciler, oldukça küçük yaşlarda başlayan ve uzun yıllar süren bir mesleki eğitim yaşantısı geçirmektedir. Konservatuvara sınavla alınan öğrenciler, kendi istekleri ve konservatuvar eğitimcilerinin görüşleri doğrultusunda sanat dalı olacak çalgıya yönlendirilmektedirler. Sonrasında, çalgı derslerini öğrenci meslek dersi hocasının gözetiminde yürütmeye başlamaktadır.

Konservatuvarda mesleki eğitim yaşantısı; mesleki dersler ve kültür derslerini, sınavları, konserleri, öğretmen-öğrenci ilişkilerini hatta öğrencilerin eğitim gördükleri ortamdaki sosyal yaşam ve arkadaşlık ortamını dahi kapsamaktadır. Konservatuvar eğitiminde, bireysel yürütülen çalgı derslerinde öğrenci-öğretmen ilişkisi son derece önemli görülmektedir. Çalgı öğretmeni ve öğrenci ilişkisi ezber-gözlem-taklit-tekrar yöntemlerine dayanan usta-çırak geleneği kavramının konservatuvar eğitimine akademik bir yansımasıdır. Konservatuvara giren öğrenci çalgı öğretmeni ile haftada en az iki saat olmak üzere vakit geçirmektedir. Türkiye'de konservatuvar çalgı eğitiminde öğretmen ve öğrenci ilişkisi genellikle ortaokul-lise-lisans eğitimi boyunca devam eder, hatta kimi kurumlarda aynı öğretmenle devam etme durumunun yüksek lisans-sanatta

yeterlik eğitimi boyunca da sürdüğü bilinmektedir. Dolayısıyla zaman zaman öğrencinin ailesinden daha çok öğretmeniyle vakit geçirdiğini söylemek mümkündür. Konservatuvar eğitiminde çalgı eğitimcisi-öğrenci arasında birtakım sorunların yaşanması da aynı zamanda muhtemel ve sıklıkla görülen bir durumdur. Bunların başlıca sebepleri arasında eğitimin ilk zamanlarında, küçük yaştaki çocuğun öğretmenine uyum sağlayamaması, okula uyum sağlayamaması, çalgısını sevmemesi, çalgı çalışmak istememesi gibi durumların vuku bulması gösterilebilir. Çalgı öğretmeni-öğrenci arasında uyumsuzluk konservatuvar eğitiminin lise ve lisans düzeylerinde de görülebilmektedir. Buna neden olan eğitimci davranışları arasında, baskıcı yaklaşım, öğrenci performansını kötüleme ve beğenmeme hatta aşağılama, diğer öğrencilerle kıyaslama ve yarıştırmaya, düzeyinin üzerinde eserler çalıştırmaya, not ile tehdit etmeye varan davranışlar gösterilebilir. Sıkıntılara sebep olan öğrenci davranışları arasında sorumsuz davranışları, yanlış çalışma alışkanlıkları ve bunları düzeltmeye direnç gösterme ve yetersiz çalışmalar gösterilebilir.

Eğitim-öğretim etkinlikleri kapsamında performans sınavları ve konserler konservatuvar öğrencilerinin mesleki yaşantılarında oldukça önemli yer tutmaktadır. Öğrenciler sınav ve konserlerde meslek çalgısını kullanarak aktif deneyimler yaşamaktadırlar. Bireysel ya da toplu çalgı performanslarını sergileme çalışmaları çeşitli sınavlar ve konserler ile değerlendirilir. Konserlerde seyirci karşısında, sınavlarda jüri üyeleri karşısında performans sergilemek öğrenciler için keyifli olabileceği gibi kaygı uyandırıcı da olabilmektedir. Eğitim-öğretim programı içerisinde dönem boyunca çalışılan eserler dönem sonu sınavlarında ana sanat dalı öğretmenlerinden oluşan kurullar karşısında icra edilir. Seslendirme esnasında öğrencinin duyduğu stres ve kaygı düzeyi, kıyaslanma korkusu icra üzerinde olumsuz etkiler yaratabilir. “Öğrenciler bu dersin sınavında performanslarını sergilerken diğerleri tarafından izlenmek ve beğenilmeme korkusu vb. nedenlerle telaşlanabilmekte ve kaygının ortaya çıkan

bedensel, zihinsel, duygusal ve tepkisel bir takım belirtilerini gösterebilmektedir. Bu da sınavlarının başarılı geçmesini engelleyebilir ve istedikleri performansı sergileyemeyebilirler” (Dalkıran, Baltacı, Karataş ve Nacakçı, 2014: 17).

Konservatuvarlarda arkadaşlık ortamının ve sosyal yaşamın diğer eğitim kurumlarıyla kıyaslandığında oldukça farklı olduğu görülmektedir. İlköğretim sonrası konservatuvarda öğrenim görmeye başlayan öğrenciler uzun yıllar aynı ortam ve sosyal çevrede bulunmaktadır. Öğrenciler konservatuvarlarda bulunan toplu çalışma salonları ve bireysel çalışma odalarında hafta içi ve hafta sonları derslere katılarak ya da çeşitli çalışma etkinlikleri yaparak; sosyal ortamlarda ise (kantin, kafeterya, yemekhane vb.) boş vakitlerini değerlendirerek günün uzun saatlerini okulda geçirebilmektedirler. Konservatuvarda öğrenim gören bir öğrencinin eğitim hayatı boyunca ortaokuldan hatta kimi zaman ilkokuldan itibaren doktora (sanatta yeterlik) eğitimine kadar aynı sosyal çevre ve arkadaş ortamında bulunması olağandır. Bu durum hem öğrencilerin arkadaş çevresiyle çocukluktan süre gelen güçlü dostluk bağları oluşturmalarına fırsat verirken diğer yandan konservatuvardaki rekabet ortamı da eklenince, öğrenciler arasında hoşlanmama, kıskançlık, çekememezlik gibi olumsuz duygu ve davranışların oluşmasına da neden olmaktadır. Dolayısıyla konservatuvarlardaki sosyal çevre ve arkadaşlık ortamı öğrencilerin mesleki eğitim yaşantılarını da olumlu ya da olumsuz şekilde etkileyebilmektedir.

Konservatuvarlarda amaçları doğrultusunda verilen eğitimi ve buna paralel olarak gelişen mesleki eğitim yaşantısını, çok küçük yaşlara dayanan eğitim, birey için çok erken yaşta yerleşmeye başlayan mesleki yaşam kültürü ve uzun yıllara dayanan okul yaşantısı önemli ölçüde etkilemektedir. Aynı zamanda bu etkenler, öğrencilerin gelecekteki yaşamlarını ve meslek tercihlerini kurgulamalarında önemli unsurlardır. Bu doğrultuda, konservatuvar

öğrencilerinin mesleki eğitim yaşantılarına ilişkin tutumlarının incelenmesi gerekli görülmektedir. Beraberinde, uzun yıllara dayanan mesleki eğitim yaşantısının bir sonucu olan istihdam konusuna yönelik öğrenci tutumlarının nasıl olduğu merak uyandırmaktadır. Konservatuvar öğrencilerinin mesleki eğitim yaşantısı ve gelecekteki istihdamlarına ilişkin tutumlarını incelemeyi amaçlayan bu araştırmada şu sorulara cevaplar aranmıştır:

- Konservatuvar öğrencilerinin mesleki eğitim yaşantısı ve gelecekteki istihdamlarına yönelik tutumları nasıldır?
- Öğrencilerin tutum puanları hangi değişkenlere göre farklılık göstermektedir?”
- “Öğrencilerin istihdam hedefleri nelerdir?
- Öğrencilerin pedagojik formasyon alma durumları nasıldır?
- Öğrencilerin tutumları kaç faktör altında toplanmaktadır? Bu faktörleri oluşturan değişkenler nelerdir?

2. YÖNTEM

2.1. Çalışma Modeli

Konservatuvar öğrencilerinin mesleki eğitim yaşantısı ve gelecekteki istihdamlarına yönelik tutumlarının ortaya koyulması amaçlanan bu çalışmada durum tespitine yönelik olarak genel tarama modellerinden tekil tarama modeli ve ilişkisel tarama modeli kullanılmıştır. Tekil tarama modeli türünde bir yaklaşımda, ilgilenilen olay, madde, birey, grup, kurum, konu vb. birim ve duruma ait değişkenler, ayrı ayrı betimlenmeye çalışılır (Karasar, 2004: 79). İlişkisel tarama modeli ise iki ve daha çok sayıdaki değişken arasında birlikte değişim varlığını ve/veya derecesini belirlemeyi amaçlayan tarama modelidir (Karasar, 2004: 81).

2.2. Çalışma Grubu

Araştırmanın çalışma grubunu, Anadolu Üniversitesi Devlet Konservatuvarı Yaylı Çalgılar ASD, Üfleme ve Vurma Çalgılar ASD ve Piyano ASD'ında okumakta olan, 2015-2016 öğretim yılı lisans 1. 2. 3. ve 4. sınıflarından 40 öğrenci oluşturmaktadır.

2.3. Verilerin Toplanması

Araştırmada çalışma grubuna, araştırmanın amacı doğrultusunda hazırlanmış bir anket uygulanmıştır. Anket, iki kısımdan oluşmaktadır. Birinci kısım katılımcıların demografik bilgilerini edinmeye yöneliktir. İkinci kısım ise, konservatuvar öğrencilerinin mesleki eğitim yaşantısı ve gelecekteki istihdamlarına yönelik tutumlarını ortaya koymaya yönelik olarak düzenlenmiş likert ölçeğidir. Ölçeğin standartlaştırılmış öğeleri dikkate alınarak hesaplanan Cronbach Alfa katsayısı 0,678'e göre ölçek güveniliridir.

3. BULGULAR VE YORUM

3.1. Konservatuvar Öğrencilerinin Mesleki Eğitim Yaşantısı ve Gelecekteki İstihdamlarına Yönelik Tutumları Nasıldır?

Tablo 1. Konservatuvar Öğrencilerinin Mesleki Eğitim Yaşantısı ve Gelecekteki İstihdamlarına Yönelik Tutum Puanları

	N	Ortalama	Std. Sapma
Tutum puanı	40	3,01	,47

Konservatuvar öğrencilerinin mesleki eğitim yaşantısı ve gelecekteki istihdamlarına yönelik tutumları 3,0131 olarak tespit edilmiştir (Tablo 1). Bu sonuç beşli likert ölçeğine göre kararsızlık düzeyindedir.

3.2. Öğrencilerin Tutum Puanları Hangi Değişkenlere Göre Farklılık Göstermektedir?

Konservatuvar öğrencilerinin mesleki eğitim yaşantısı ve gelecekteki istihdamlarına yönelik tutumları farklı değişkenlere göre incelenmiştir. Bu inceleme sonucunda, öğrencilerin tutum puanlarında cinsiyet değişkenine göre anlamlı bir farklılık saptanmıştır (Tablo 2).

Tablo 2. Cinsiyet Değişkenine Göre Tutum Farklılığı

Cinsiyetiniz	N	Ortalama	Std. Sapma	t-testi
Kadın	24	2,88	,42	p=0,03 (sd=38)
Erkek	16	3,21	,47	

Kız öğrenciler ile erkek öğrencilerin tutum puanlarında istatistiksel olarak anlamlı bir farklılık gözlenmektedir. Erkek öğrencilerin mesleki eğitim yaşantısı ve gelecekteki istihdamlarına yönelik tutumlarının daha olumlu düzeyde olduğu görülmektedir (Tablo 2).

3.3. Öğrencilerin İstihdam Hedefleri Nelerdir?

Öğrencilerin %70'i akademisyen olmak istemekte, %48'i orkestra sanatçılığını hedeflemektedir. Öğrencilerin ağırlıklı hedeflerinin okul hedefleri ile uyumlu olduğu görülmektedir. Ancak sanatçı kimliklerini daha çok öğretme alanında kullanmayı istemektedirler. Öğrencilerin daha düşük oranda orkestra sanatçılığını hedeflemesi, ülkemizde son yıllarda orkestraların kadrolu eleman almaması, çalışan ihtiyacını sözleşmeli elemanlarla karşılaması ve sözleşmeliliğin dahi sınırlı sayıda tutulması durumları ile açıklanabilir. Diğer taraftan Türkiye'de lisans düzeyinde mesleki müzik eğitimi veren kurumların sayısı her geçen gün artmaktadır. Bu artışın öğrencilerin hedeflerini etkilediği düşünülmektedir. %2'lik bir kesimin müzik öğretmeni olmak istediği, %2'lik bir kesimin özel ders vermeyi düşündüğü, %2'lik bir kesimin müzik kursu açmayı planladığı ve %2'lik

bir kesimin müzik piyasasında çalmayı hedeflediği görülmektedir. Çalışmada, %5'lik bir kesimin ise müzik dışında başka iş alanlarında istihdam olabilmeyi hedefledikleri ortaya koyulmaktadır.

3.4. Öğrencilerin Pedagojik Formasyon Alma Durumları Nasıldır?

Tablo 3. Pedagojik Formasyon Alma Durumu

	Sıklık	Yüzde
Alıyorum	3	7,5
Almıyorum	10	25,0
Almayı düşünüyorum	22	55,0
Almayı düşünmüyorum	5	12,5
Toplam	40	100,0

Öğrencilerin %7,5'inin pedagojik formasyon aldığı, %55'inin gelecekte almayı düşündüğü; %25'inin almadığı ve %12,5'inin gelecekte almayı düşünmediği görülmektedir (Tablo 3). Bu duruma göre, öğrencilerin %62,5'inin pedagojik formasyon alarak, gelecekte müzik öğretmenliği yapabilmenin yolunu açmak istediği söylenebilir. Bu sonuç öğrencilerin istihdam hedeflerindeki müzik öğretmeni olmayı isteme durumları ile birlikte değerlendirildiğinde, bir çelişki ortaya çıkmaktadır. Öğrencilerin öncelikli hedefi müzik öğretmenliği değilken büyük bir çoğunluğun pedagojik formasyon alması ya da almayı düşünmesi, ileride mesleki açıdan istedikleri alanlarda yer bulamamaları halinde, müzik öğretmenliğinin ikinci bir seçenek olarak ellerinde bulunmasının olumlu getirileri ile açıklanabilir.

3.5. Öğrencilerin Tutumları Belirli Faktörler Altında Toplanabilir mi? Toplanabilirse Bu Faktörleri Oluşturan Önergeler Nelerdir?

Faktör analizi sonucunda öğrencilerin tutumları temel olarak 6 faktör altında toplanmaktadır. Bu faktörler Tablo 4'te "faktör yükleri matrisi" olarak

özetlenmektedir. Faktör yükleri matrisi, tutum ölçeği içinde yer alan her bir önermenin hangi faktör altında toplandığının belirlenmesine olanak sağlar.

Tablo 4. Faktör Yükleri Matrisi

	Faktör					
	1	2	3	4	5	6
Konservatuvardaki arkadaşlık ortamı beni mutlu etmektedir.	-,107	-,136	,859	-,026	,128	-,021
Konservatuvardaki sosyal ortam beni mutlu etmektedir.	-,055	-,053	,910	-,054	,120	-,017
Oda müziği dersleri beni mesleki açıdan motive eder.	,290	,441	-,084	-,229	,642	-,003
Orkestra dersleri beni mesleki açıdan motive eder.	,149	,254	,243	,143	,664	,259
Sınav dönemlerinde baskı hissederim.	,831	,329	-,068	,062	,102	-,003
Solo konserlerim önce stres yaşarım.	,877	,140	,014	,082	,215	-,047
Enstrüman hocamdan korkarım.	,081	-,187	-,108	,827	-,038	-,151
Mezun olduktan sonra iş bulma açısından kaygı yaşamaktayım.	,785	,187	-,093	-,001	-,050	,006
Eğitimim boyunca gerçekleştirdiğim çalışmaların karşılığını mezun olduktan sonra alacağıma inanıyorum.	-,084	,313	-,059	-,093	,211	,747
Aldığım eğitim gelecekte bir orkestrada çalışmam için yeterlidir.	,115	,813	,015	-,243	,150	,144
Aldığım eğitim gelecekte müzik öğretmenliği yapmam için yeterlidir	,276	,709	-,293	-,053	,257	,151
Ülkemizde sanata ve sanatçıya yeterince değer verilmemektedir.	,133	,824	-,277	,070	-,065	,126

*Faktörler temel bileşenler metodu kullanılarak elde edilmiştir ve varimax yöntemi kullanılarak döndürülmüştür.

Faktör analizi sonucunda oluşan 6 faktörün tamamı, konservatuvar öğrencilerinin mesleki eğitim yaşantısı ve gelecekteki istihdamlarına yönelik tutumlarındaki değişkenliğin %75'ini açıklamaktadır (Tablo 5).

Tablo 5. Faktör Analizi Özdeğerleri ve Varyans Açıklama Oranları

Faktör	Açıklanan Toplam Varyans			Döndürülmüş faktör yüklerinin kareleri		
	İlk özdeğerler			Toplam	Varyans %	Kümülatif %
	Özdeğer	Varyans %	Kümülatif %			
1	5,514	26,259	26,259	3,970	18,902	18,902
2	3,933	18,729	44,987	3,757	17,891	36,793
3	2,419	11,519	56,506	2,310	10,999	47,792
4	1,489	7,089	63,595	2,204	10,495	58,287
5	1,412	6,724	70,319	2,026	9,647	67,934
6	1,047	4,987	75,305	1,548	7,371	75,305

Faktör analizine göre elde edilen 1. faktör öğrencilerin tutumlarındaki değişkenliğin %26'sını açıklamaktadır (Tablo 5). Bu faktörü oluşturan en önemli ifadenin "Solo konserlerimden önce stres yaşıyorum" olduğu görülmektedir. Bunu, "Sınav dönemlerinde baskı hissederim" ve "Mezun olduktan sonra iş bulma açısından kaygı yaşamaktayım" önermeler desteklemektedir (Tablo 4). Bu faktörü oluşturan önermeler stres bileşenleri olarak tanımlanabilir. Bu ifadelere pozitif katılım gösteren öğrencilerin mesleki eğitim yaşantılarında stres olgusunun yoğun bir şekilde varlık gösterdiği söylenebilir. Stres olgusunun performans kaygısı çerçevesinde yoğunlaştığı; toplum önünde ve eğitim gereklilikleri boyutlarında performans gösterme başlıkları altında ise sırasıyla stresin azalma gösterdiği gözlemlenmektedir. Mezuniyet sonrasına yönelik kaygı da mesleki eğitim yaşantısının bir parçası olarak düşünülmektedir. Öğrenciler mesleki eğitim yaşantılarında oda müziği gruplarında, orkestralarda veya solo olarak çeşitli deneyimler kazanmaktadır. Öğrencilerin bu konulardaki yeterlilik düzeylerinin farkında oldukları bilinmektedir (Tablo 4, Faktör 2). Olumlu veya olumsuz bu farkındalığın ve ülkemizdeki istihdam koşullarının, öğrencilerin iş bulma konusundaki kaygılarını artırabileceği düşünülmektedir.

Faktör analizine göre elde edilen 2. faktör öğrencilerin tutumlarındaki değişkenliğin %19'unu açıklamaktadır (Tablo 5). 2. faktörü oluşturan en etkili ifadenin "Ülkemizde sanata ve sanatçıya yeterince değer verilmemektedir" olduğu görülmektedir. Bunu, "Aldığım eğitim gelecekte bir orkestrada çalışmam için yeterlidir" ve "Aldığım eğitim gelecekte müzik öğretmenliği yapmam için yeterlidir" ifadeleri desteklemektedir (Tablo 4). Bu faktörü oluşturan önermeler mesleki değerler bileşenleri olarak tanımlanabilir. Bu üç ifadeye pozitif katılım gösteren öğrenciler hakkında, aldıkları eğitime tam anlamıyla hatta fazlasıyla bir güven duydukları, bunun yanı sıra toplumda kendilerine verilen değer konusunda da farkındalıklarının yüksek olduğu söylenebilir. Aldıkları eğitime konservatuvar eğitim hedefleri doğrultusunda güvenmeleri normal karşılanırken müzik öğretmenliği yapmaları için kendilerini yeteli görmeleri, eleştirilmesi gereken bir konudur. Konservatuvarların eğitim programları içerisinde müzik öğretmenliği nitelikleri kazandırmaya yönelik olarak hazırlanmış içerikte derslerin olmadığı bilinen bir gerçektir. Bu noktada öğrencilerin kendilerini müziğin her boyutunda donanımlı olarak görmeleri sorunlu bir durumdur.

Faktör analizine göre elde edilen 3. faktör öğrencilerin tutumlarındaki değişkenliğin %12'sini açıklamaktadır (Tablo 5). 3. faktörü oluşturan en etkili ifadelerin "Konservatuvardaki sosyal ortam beni mutlu etmektedir" ve "Konservatuvardaki arkadaşlık ortamı beni mutlu etmektedir" olduğu görülmektedir (Tablo 4). Bu faktörü oluşturan önermeler sosyal yaşam bileşenleri olarak tanımlanabilir. Bu faktör konservatuvardaki mesleki eğitim yaşantısının önemli bir boyutunun da günlük yaşantı ve öğrenciler arasındaki ilişkilerin olduğunu işaret etmektedir. Okul içerisinde gerçekleştirilen etkinliklerdeki ve kantin, çalışma odaları gibi ders dışı alanlardaki paylaşımların, konservatuvar öğrencilerinin mesleki eğitim yaşantısının önemli bir boyutunu oluşturduğu düşünülmektedir.

Faktör analizine göre elde edilen 4. faktör öğrencilerin tutumlarındaki değişkenliğin %7'sini açıklamaktadır (Tablo 5). 4. faktörde “Enstrüman hocamdan korkarım” ifadesinin öne çıktığı görülmektedir (Tablo 4). Bu ifade konservatuvar eğitiminde karşılaşılan bazı problemlili durumlara işaret etmektedir. Birebir yapılan enstrüman derslerinin zaman zaman öğrenci için stresli olabileceği bir gerçektir. Burada sorumluluğun hem öğrenci hem de öğretmen açısından paylaşılması gerektiği düşünülmektedir. Öğrencinin hocadan korkmasının temelinde öğrencinin kişilik özelliklerinden çalışma prensiplerine kadar birçok şey yatabildiği gibi, öğretmenin derse ilişkin tutumundan karakter özelliklerine kadar birçok unsurun varlığından da bahsedilebilir.

Faktör analizine göre elde edilen 5. faktör öğrencilerin tutumlarındaki değişkenliğin %7'sini açıklamaktadır (Tablo 5). 5. faktörde “Orkestra dersleri beni mesleki açıdan motive eder” ve “Oda müziği dersleri beni mesleki açıdan motive eder” ifadeleri öne çıkmaktadır (Tablo 4). Bu faktörü oluşturan önermeler mesleki motivasyon bileşenleri olarak tanımlanabilir. Büyük bir grup halinde gerçekleştirilen orkestra çalışmalarının ve konserlerinin, birlik ve beraberliği vurgulayan, ortak iş yapma duygusunu kuvvetlendiren doğasının, öğrencilerin okul içerisindeki yaşantılarına önemli ölçüde katkı sağladığı düşünülmektedir. Oda müziği dersleri ve etkinlikleri de benzer katkıyı sağlamaktadır. Mesleki eğitim yaşantısında motivasyonun önemli bir unsur olduğu ve grup bilinciyle çalışma gerektiren durumların öğrencilerin motivasyonunu artırdığı söylenebilir.

Faktör analizine göre elde edilen 6. faktör öğrencilerin tutumlarındaki değişkenliğin %5'ini açıklamaktadır (Tablo 5). 6. faktörde “Eğitimim boyunca gerçekleştirdiğim çalışmaların karşılığını mezun olduktan sonra alacağıma inanıyorum” ifadesi öne çıkmaktadır (Tablo 4). Burada öğrencilerin eğitim

süreçlerine güvendikleri görülmektedir. Benzer güvenin varlığı 2. faktörde de göze çarpmaktadır (Tablo 4).

4. TARTIŞMA ve SONUÇ

Türkiye’de mesleki olarak müzik öğrenimi gören öğrencilerin eğitim yaşantılarına dair tutumlarına, psikolojik durumlarına ve gelecekteki istihdam beklentilerine yönelik araştırmalar, genel olarak müzik eğitimi bölümlerinde ve güzel sanatlar liselerinde okuyan öğrenciler üzerinde gerçekleştirilmiştir. Mesleki müzik eğitimi veren kurumlar olarak müzik eğitimi bölümleri başta olmak üzere güzel sanatlar liselerinde de okuyan öğrencilerin tutumlarını inceleyen birçok araştırma bulunmaktadır. Bu araştırmalarda, müzik eğitimi alan öğrencilerin kişisel uyum düzeylerinin, benlik kavramlarının, duygusal zeka düzeylerinin, psikolojik ihtiyaçlarının ve yaşam doyumlarının, müzik öz yeterliklerinin benlik saygıları ve bireysel özelliklerle olan ilişkilerinin, problem çözme ve iletişim becerilerinin, sınav kaygısına yönelik tutumlarının incelendiği görülmektedir (Barış 2002; Dalkıran 2014; Deniz ve Azeri 2006; Koca 2009; Kurtuldu 2009; Küçük 2012; Otacıoğlu 2008; Özyaydın 2011; Özmenteş 2014; Pektaş 2013; Tokinan 2013).

Mesleki müzik eğitimi alan öğrencilerin istihdam durumlarına yönelik yapılmış araştırmalar ise genellikle müzik eğitimi bölümlerini kapsamaktadır (Akbulut 2006; Dalkıran ve Yıldız 2016; Çelen ve Eskicioğlu 2015; Küçük 2011; Küçükosmanoğlu ve Can 2013; Tufan ve Güdek 2008). Ayrıca müzik eğitimi bölümlerinde öğrenim gören öğrencilerin öğretmenlik mesleği, öğretmenlik uygulamaları ve çeşitli diğer konulara yönelik tutumlarını inceleyen araştırmalar mevcuttur (Sağlam 2008; Otacıoğlu 2017; Özmenteş ve Özmenteş 2017). Bunların yanı sıra farklı olarak güzel sanatlar fakültesi ve konservatuvar öğrencilerinin öğretmenlik mesleğine yönelik tutumlarını inceleyen bir araştırmanın varlığı dikkati çekmektedir (Yazıcı ve Kılıç 2015).

Mesleki müzik eğitimi veren bir kurum olarak konservatuvarlarda öğrenim gören öğrencilerin istihdam durumları ve mesleki yaşantılarına ilişkin tutumlarını araştıran çalışmalar az sayıdadır. Konservatuvar öğrencileri hakkında gerçekleştirilen bir çalışmada Ede (2011), mezun olmuş bireylerin istihdam kaygılarını araştırmaktadır. Çalışmada konservatuvar öğrencilerinin pedagojik formasyon almaları ve müzik öğretmeni olmaları konusunda başvurulan uzman görüşlerinde, çeşitli fikirlerin ortaya çıktığı görülmektedir. Kimi uzman, konservatuvar öğrencilerinin kesinlikle öğretmen olmamalarını savunurken, kimisi öğrencilerin formasyon almaları gerektiğini, özel ve Milli Eğitim Bakanlığı'na bağlı okullarda öğretmenlik yapabilmelerinin önünün açılmasının önemini savunmaktadır (Ede, 2011: 30-31-32). Bu çalışmada ise çok yüksek oranda öğrencinin pedagojik formasyon aldığı ve almayı planladığı görülmektedir (Tablo 2). Ede'nin çalışmasında bazı uzmanlar, mesleki yönlendirmenin konservatuvar hedeflerinin korunarak yapılması gerekliliğini savunmaktadır. Bu araştırmada da öğrencilerin istihdam hedeflerinin yine konservatuvar hedefleri doğrultusunda şekillendiği ortaya koyulmuştur.

Müzik alanında yapılan birçok çalışmada, çeşitli konuların çeşitli değişkenlere göre farklılık gösterip göstermediği araştırılmaktadır. Bu araştırmaların bir kısmında cinsiyet değişkeni öne çıkmaktadır (Köksal 2000; Ede 2011; Pektaş 2013; Özmenteş 2014; Tarkan, Yazıcı 2015). Ede (2011) konservatuvardan mezun olmuş bireylerin istihdam kaygılarını araştırdığı çalışmasında, kadınların erkeklere göre gelecek konusunda daha kaygılı olduğunu tespit etmiştir. Engin (2012) müzisyenlerin çalgılarına yönelik tutum düzeylerini ortaya koymayı amaçladığı çalışmasında, erkeklerin performans ve yaratıcılık alt boyutlarında daha yüksek puanlara sahip olduklarını belirlemiştir. Özmenteş (2014) üniversite düzeyinde mesleki müzik eğitimi alan bireylerin müzik özyeterlilikleri ve benlik saygıları arasındaki ilişkileri inceleyen çalışmasında, erkek öğrencilerin müzik özyeterliliği düzeylerinin kız öğrencilere göre anlamlı düzeyde yüksek olduğunu

ortaya koymaktadır. Bu çalışmada ise, erkek öğrencilerin mesleki eğitim yaşantısı ve gelecekteki istihdamlarına yönelik tutumları, kız öğrencilere göre anlamlı düzeyde yüksek olarak bulunmuştur (Tablo 2). Konservatuvar öğrencilerinin mesleki eğitim yaşantısını ve gelecekteki istihdamlarına ilişkin tutumlarının olumlu yönde şekillenmesinde, erkek öğrencilerin gelecek konusunda daha az kaygılı olma ihtimallerinin; performans ve yaratıcılık konularında kendilerini daha iyi hissetmelerinin; özyeterlilik düzeylerinin yani yaptıkları işte kendilerini yeterli bulma ve iyi olduklarını hissetme durumlarının (Özmenteş 2014) etkili olabileceği düşünülmektedir.

Bu çalışmada, öğrencilerin büyük çoğunluğunun istihdam konusundaki öncelikli tercihinin akademisyen olmak olduğu, orkestra sanatçılığının ise ikinci sırada yer aldığı tespit edilmiştir. Bununla beraber öğrencilerin %2'lik bir kısmının müzik öğretmeni olmayı istediği görülmüştür. Bu kadar az öğrencinin müzik öğretmeni olmayı hedeflemesine karşın öğrencilerin büyük çoğunlukla pedagojik formasyon aldığı ve almayı planladığı saptanmıştır. Bilindiği gibi Türkiye'de klasik müzik orkestraları az sayıdadır. Var olanlar kadro problemleri ile karşı karşıyadır. Bu durum karşısında öğrencilerin öncelikli tercihinin akademisyenlik olması şaşırtıcı değildir. Ayrıca az sayıda öğrencinin müzik öğretmenliğini hedeflemesinin karşısında, çok sayıda öğrencinin pedagojik formasyon almayı düşünmesi veya alması çelişkili bir durum olmakla beraber koşullar göz önünde bulundurulduğunda olağandır. Bu durum yine ülkedeki istihdam sorunlarının bir sonucu olarak görülmektedir. Konservatuvar mezunlarının sadece pedagojik formasyon almaları yoluyla müzik öğretmenliği yapmalarının yolunun açılması tamamen doğru mudur? Bu araştırılması gereken bir konudur. Ancak günümüz koşullarında konservatuvar mezunlarının müzik öğretmenliği yapabiliyor olmaları durumu sebebiyle, bu okulların öğrencilerinin, müzik öğretmenliğine dönük uygulamaların ve teorilerin işlendiği kurslar, çalıştaylar, eğitimler vb gibi etkinliklere yönlendirilmelerinin yapılması faydalı olacaktır. Konservatuvar

öğrencilerinin mesleki eğitim yaşantısı ve gelecekteki istihdamlarına yönelik tutumları kararsızlık düzeyinde olmakla beraber, erkek öğrencilerin tutumları daha olumlu düzeydedir. Öğrencilerin tutumlarının net olmamasında yine ülkedeki istihdam sorunlarının etkili olduğu düşünülmektedir. Orkestraların sayısının artırılması, her sene kadrolarda çeşitli değişimlerin gerçekleştirilmesi, öğrencilerin okul hedefleri doğrultusunda bir gelecek planlamalarını kolaylaştıracaktır. Araştırmada öğrencilerin tutumları 6 faktör altında toplanmaktadır. Birinci faktörü oluşturan önermeler “stres bileşeni”, ikinci faktörü oluşturanlar “mesleki değerler bileşeni”, üçüncü oluşturanlar, “sosyal yaşam bileşenleri” beşinci faktörü oluşturanlar ise mesleki motivasyon bileşenleri olarak tanımlanabilir. Faktör analizine göre öğrencilerin mesleki eğitim yaşantılarında önemli ölçüde strese maruz kaldıkları görülmektedir. Bu yönde hem meslek dersi öğretmenleri, hem toplu çalma uygulamalarını içeren derslerin öğretmenleri daha duyarlı ve bilinçli olmalıdırlar. Elbette performans söz konusu olduğunda stres ortaya çıkmaktadır. Ancak bununla baş etme yolları öğretmenlerce araştırılmalı ve daha iyi bilinmelidir. Kurumsal boyutta da bu konu ile ilgili çalışmalar yapılması faydalı olacaktır. Faktör analizinin mesleki değerler bileşenleri, öğrencilerin toplumda değer görmelerine ve mesleki donanımlarına ilişkin farkındalıklarını ortaya koymaktadır. Burada öğrencilerin aldıkları eğitimle müzik öğretmenliği yapabileceklerine inanmaları sorunlu bir durumdur. Bu yönde öğrenciler daha bilinçli yetiştirilmelidirler. Mesleki motivasyon bileşenleri, grup bilinciyle çalışma gerektiren durumların öğrencilerin mesleki eğitim yaşantısında motivasyonunu artırdığını ortaya koymaktadır. Ders gereği toplu çalışmalar gerçekleştirilmektedir. Ancak öğrencilerin solo olarak ve oda müziği alanında, çeşitli ilk ve ortaöğretim kurumlarında, kamusal alanlarda veya kurumlarda konser gerçekleştirilmesi sağlanabilir. Bu çalışmalar hem öğrencilerin mesleki motivasyonunu daha da artıracaktır hem de toplumsal fayda sağlayacaktır.

KAYNAKÇA

- Akbulut, E. (2006). "Müzik Öğretmeni Adaylarının Mesleklerine İlişkin Öz Yeterlik İnançları." *Yüzüncü Yıl Üniversitesi Eğitim Fakültesi Dergisi*, III(II): 24-33.
- Aras, A. (2011). "Müzik Bölümü Lisans Öğrencilerinin Umutsuzluk Düzeylerinin Belirlenmesi: Hacettepe Üniversitesi Ankara Devlet Konservatuvarı Örneği." *Gazi Eğitim Fakültesi Dergisi*, 31(2): 509-524.
- Akgül Barış, D. (2002). *Müzik Eğitimi Alan ve Almayan Lise Öğrencilerinin Benlik Tasarımı Düzeylerinin Çeşitli Değişkenlere Göre İncelenmesi*. Yayımlanmamış doktora tezi, Gazi Üniversitesi Fen Bilimleri Enstitüsü, Ankara.
- Çakar, D. (2015). "Hacettepe Üniversitesi Ankara Devlet Konservatuvarı (Cebeci'den Beşevler'e)." *Sahne ve Müzik Eğitim-Araştırma e-Dergisi*, 1: 9-34.
- Çelen, A., Eskicioğlu, Y. (2015). "Özel Yetenek Sınavı ile Öğrenci Alan Öğretmenlik Bölümlerinde Öğrenim Gören Öğrencilerin Mesleğe Yönelik Tutum ve Durumluk-Sürekli Kaygı Düzeylerinin İncelenmesi." *Route Educational and Social Science Journal*, 2(3): 1-18.
- Çiçek Sağlam, A. (2008). "Müzik Öğretmenliği Bölümü Öğrencilerinin Öğretmenlik Mesleğine Yönelik Tutumları." *Yüzüncü Yıl Üniversitesi Eğitim Fakültesi Dergisi*, 5(1): 59-69.
- Dalkıran, E., Şahin Baltacı, H., Karataş, Z., Nacakçı, Z. (2014). "Bireysel Çalgı Performans Sınavı Kaygı Ölçeğinin Geliştirilmesi: Geçerlik Güvenirlik Çalışması." *International Journal of Assessment Tools in Education*, 1 (1-2): 13-25.
- Dalkıran, E. ve Yıldız, G. (2016). "Müzik Eğitimi Anabilim dalı Öğrencilerinin Öğretmenlik Mesleği Tutumlarının İncelenmesi." *Fine Arts (NWSAFA)*, 11 (4): 153-160.

- Deniz, J. ve Azeri, S. (2006). "Mesleki Müzik Eğitimi Alan ve Almayan Lise Öğrencilerinin Benlik Kavramlarının İncelenmesi." Marmara Üniversitesi Atatürk Eğitim Fakültesi Eğitim Bilimleri Dergisi, 23: 99-106.
- Ede, İ. (2011). *Üflemeli Çalgılar Anasanat Dalı Mezunlarının İşsizlik ve İstihdam Kaygıları*. Yayımlanmamış yüksek lisans tezi, Afyon Kocatepe Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü, Afyonkarahisar.
- Engin, D. T. (2012). *Müziyenlerin Kişilik Özellikleri, Çalgılarına Yönelik Tutumları ve Motivasyon Düzeylerinin İncelenmesi*. Yayımlanmamış doktora tezi, Marmara Üniversitesi Eğitim Bilimleri Enstitüsü, İstanbul.
- Karasar, N. (2004). *Bilimsel araştırma yöntemi*. Ankara: Nobel Yayın Dağıtım.
- Koca, Ş. (2009). "Mesleki Müzik Eğitimi Alan ve Almayan Lise Öğrencilerinin Kişisel Uyum Düzeylerinin İncelenmesi." Selçuk Üniversitesi Ahmet Keleşoğlu Eğitim Fakültesi Dergisi, 28: 45-61.
- Köksal, A. (2000). "Müzik Eğitimi Alma, Cinsiyet ve Sınıf Düzeyi Değişkenlerine Göre Ergenlerin Empatik Becerilerinin ve Uyum Düzeylerinin İncelenmesi." Hacettepe Üniversitesi Eğitim Fakültesi Dergisi, 18: 99-107.
- Küçük, D. P. (2011). "Müzik Öğretmeni Adaylarının Müzik Öğretmenliğine Yönelik Tutumları ile Benlik Saygıları Arasındaki İlişki." Kastamonu Eğitim Dergisi, 21(1): 257-270.
- Küçük, D. P. (2012). "Müzik Öğretmenliği Anabilim dalı Öğrencilerinin İletişim ve Problem Çözme Becerileri." Gazi Üniversitesi Eğitim Fakültesi Dergisi, 32(1): 33-54.
- Küçükosmanoğlu, H.O., Can, M. (2013). "N.E.Ü. A.K.E.F. Müzik Eğitimi Anabilim dalı Öğrencilerinin Öğretmenlik Mesleğine İlişkin Tutumları." Eğitim ve Öğretim Araştırmaları Dergisi, 2(4): 338-343.

- Otacıoğlu, S.G. (2008). "Müzik Öğretmenliği Okul Deneyimi Uygulamalarına Katılan Öğretmen Adaylarının Öz Etkililik-Yeterlik Düzeylerinin İncelenmesi." Cumhuriyet Üniversitesi Sosyal Bilimler Dergisi, 32(1): 163-170.
- Otacıoğlu, S.G. (2010). "Müzik Öğretmeni Adaylarının Okul Deneyimi II Uygulama Dersine İlişkin Tutumları." Pamukkale Üniversitesi Eğitim Fakültesi Dergisi, 23(2): 81-90.
- Özaydın, N. (2011). *Mesleki Müzik Eğitimi Alan Öğrencilerin Psikolojik İhtiyaçlarının ve Yaşam Doyumlarının İncelenmesi*. Yayımlanmamış yüksek lisans tezi, Selçuk Üniversitesi Eğitim Bilimleri Enstitüsü, Konya.
- Özmenteş, S., Özmenteş, G. (2009). "Çalgı Çalışmaya İlişkin Tutum, Bireysel Özellikler ve Performans Düzeyi İlişkileri." Kastamonu Eğitim Dergisi, 17(1): 353-360.
- Özmenteş, G. (2014). "Mesleki Müzik Eğitimi Alan Öğrencilerin Müzik Özyeterlikleri Benlik Saygıları ve Bireysel Özellikleri Arasındaki İlişkiler." Eğitim ve Bilim, 39(171): 138-152.
- Pektaş, S. (2013). *Güzel Sanatlar ve Spor Lisesi Müzik Bölümü Öğrencileri İle Diğer Lise Öğrencilerinin Duyusal Zeka Düzeylerinin Karşılaştırılması*. Yayımlanmamış yüksek lisans tezi, İnönü Üniversitesi Eğitim Bilimleri Enstitüsü, Malatya.
- Resmi Gazete (3 Ocak 2017). Millî Musiki ve Temsil Akademisinin Teşkilât Kanunu. 3 Şubat 2017 tarihinde TBMM Başkanlığı Sayfasından alınmıştır.
- Tokinan, B. (2013). "Okul Deneyimi ve Öğretmenlik Uygulaması Dersleri ile Mesleki Benlik Algısı ve Tutum Arasındaki İlişkilerin İncelenmesi". e-Journal of New World Sciences Academy, 8(1): 142-152.
- Türk Dil Kurumu. Güncel Türkçe Sözlük. 03 Şubat 2017 tarihinde TDK Sayfasından alınmıştır.

- Tufan, E. ve Güdek, B. (2008). "Müzik Öğretmenliği Mesleğine Yönelik Tutum Ölçeğinin Geliştirilmesi". *Türk Eğitim Bilimleri Dergisi*, 6(1): 25-40.
- Türkmen, U. (2013). "Konservatuvar Eğitimine Sosyolojik Bir Bakış." *Afyon Kocatepe Üniversitesi Sosyal Bilimler Dergisi*, XV (2): 64-77.
- Uçan, A. (2005). *Müzik eğitimi*. Evrensel Müzikevi: Ankara.
- Yazıcı, T., Kılıç, I. (2015). "Güzel Sanatlar ve Tasarım Fakültesi ile Konservatuvar Öğrencilerinin Müzik Öğretmenliği Mesleğine Yönelik Tutumları". *İnönü Üniversitesi Sanat ve Tasarım Dergisi*, 5(11): 79-88.

EXTENDED ABSTRACT

Introduction

Although it seems as if there are different employment opportunities for students graduated from conservatories in Turkey, there is a limited area of employment for these students. Generally it is known that conservatories are education institutions that grow artists; so, individuals graduated from these institutions may find opportunity to be a part of public or private vocal or music societies as soloists or group members. Besides that, they may find opportunities to be academicians at universities or become music teachers after getting pedagogical formation education. On the other hand, conservatory graduates contribute to amateur music education by working in the courses of National Ministry of Education, in Public Education Institutions or by giving private lessons. Besides these, it is known that there are many graduates working freelance in the music market and earning money.

Professional education experiences in conservatories include occupational courses and culture courses, exams, concerts, teacher-student relations besides social life and friendship in student environments. Vocational education starts at very early ages and it is a long and difficult process. Personal instrument courses are significant elements of vocational education experiences in these schools. Student-teacher relation is a significant factor of this education process; the relation between the instrument teacher and the student is an academic reflection of master-apprentice relationship tradition based on memorization-observation-imitation-repetition methods. While this relation may have a positive effect on student's educational experience, it may also have some negative effects and cause negative experiences. In the context of

educational activities, performance exams and concerts have significant place in professional experiences of conservatory students. Performing in front of audiences in concerts or in front of jury members in exams may be enjoyable and exciting for students; this kind of an experience may also cause stress and anxiety. During vocalization, the level of anxiety may have positive and negative effects on performances of students. Friendship environment and social life in conservatories are quite different from the other institutions. As students start education in conservatories after primary school, they live in the same environment and social space for long years. Students of these institutions spend long hours in schools; during weekdays and weekends, they attend group courses, or they practice in individual study rooms in conservatories; on the other hand, they spend time in social environments in schools such as canteen, cafeteria, dining hall etc. It is normal for a student in conservatory to be in the same social circle or group of friends starting from the secondary school – sometimes from primary school- until doctorate level of education (proficiency in art). While this situation may give opportunity to build strong friendships starting from childhood, it may also cause long term competition environment, dislike, jealousy and similar negative feelings among students. Based on this observation, it can be said that social environment and friendship in conservatories may have both positive and negative effects on students' vocational experiences. It is known that educations in conservatories are affected from various factors. These factors are significant in terms of shaping students' future experiences and choice of profession. In this respect, the goal of this research is to analyze the attitudes of conservatory students towards vocational education experiences and their future employment.

Method

In this research, singular screening model, one of the general screening models, and relational screening model are used. Study group of the research is made of a total of 40 students at 1st, 2nd, 3rd and 4th grades during 2015-2016 academic years in Anadolu University State Conservatory, Program in String Instruments, Wind and Percussion Instruments and Program in Piano. Data of the study is obtained through a survey made of two sections; the first section is composed for obtaining demographic information while the second section is an attitude scale.

Findings (Results)

According to the findings of the research, it is possible to say that attitudes of conservatory students towards vocational education experience and their employment in future is at the level of "indecisiveness"; more than 60% of students completed pedagogical formation education or planning to receive

education while 2% of students aim to be a music teacher. On the other hand, it is determined that 70% of students want to be academicians while 48% want to be orchestra artists. According to these data, it can be said that, student attitudes can be divided into 6 categories. According to factor analysis, “stress, occupational values, social life and occupational motivation” are significant components. In the study, it is determined that attitudes of male students towards vocational education experience and employment in future are more positive than the attitudes of female students.

Discussion and Conclusion

There are few studies investigating the various situations of employment status and professional life of students studying in conservatoires. Studies on the issue mostly focused on the department of music education. Generally, opinions of professionals are taken on the issue of pedagogical formation of conservatory students and the process of becoming music teachers through this education; their positive and negative opinions are included in these studies. Different from these researches, it is determined in this study that most of the students took/are planning to take pedagogical formation education although music teaching is at the bottom of the list of conservatory students’ employment goals. According to all these data, it can be said that conservatory students in Turkey are living a multi-dimensional chaos because of the difficult employment conditions in Turkey. In a study, it is determined that female students are more anxious about employment when compared to male students; in another study on analyzing the attitudes of students towards the music instruments they play, it is found that male students got higher scores than females in performance and creativity sub dimensions. In this study, it is determined that attitudes of male students towards vocational education experience and employment in future is meaningfully higher than female students. It is thought that this situation may result from the fact that female students have different concerns about the department.